

На основу члана 47. став 1. Закона о културним добрима ("Службени гласник Републике Србије", број 71/94),

Влада Републике Србије доноси

О Д Л У К У
О УТВРЂИВАЊУ СТАРОГ ЈЕЗГРА БЕЛЕ ЦРКВЕ
ЗА ПРОСТОРНО КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКУ ЦЕЛИНУ

Тачка 1.

Старо језгро Беле Цркве утврђује се за просторну културно-историјску целину.

Тачка 2.

Старо језгро Беле Цркве (у даљем тексту: просторна културно - историјска целина) налази се на територији Општине Бела Црква, у Белој Цркви и обухвата простор и објекте на катастарским парцелама: бр. 21, 22, 23, 24, 25, 630/2, 991, 992/2, 992/4, 995, 996/2, 999/2, 1002/2, 1002/4, 1003/1, 1003/2, 1003/3, 1122, 1123, 1126/1, 1128, 1130/2, 1131, 1141/2, 1142/1, 1144, 1147, 1151, 1152, 1153, 1154, 1183/1, 1183/2, 1184, 1186/1, 1189, 1190, 1193, 1194/2, 1196, 1199/2, 1200, 1204, 1206/1, 1208, 1234/1, 1234/2, 1405/1, 1405/2, 1405/4, 1409, 1410, 1414, 1415, 1418, 1419, 1422, 1427, 1428, 1431/1, 1431/2, 1431/3, 1434/1, 1434/2, 1437, 1438, 1439, 1442, 1443, 1446, 1454/5, 1455/2, 1456/1, 1456/2, 1459, 1463, 1478, 1479, 1486/1, 1486/2, 1487, 1488/2, 1488/3, 1499/1, 1499/2, 1501/1, 1501/2, 1501/3, 1503/1, 1507, 1508, 1510, 1513, 1514, 1517, 1518/1, 1518/2, 1521, 1522, 1523/2, 1531, 1532, 1533/1, 1533/2, 1533/3, 1536/1, 1536/4, 1536/5, 1539, 1544/1, 1544/2, 1545, 1548, 1554, 1563, 1566, 1570, 1571, 1574, 1580/1, 1580/2, 1582/1, 1583, 1584, 1588, 1843, 1846, 1847, 1850, 1851, 1854, 1857/2, 1859, 1860, 1863, 1864/1, 1864/2, 1864/3, 1864/4, 1868, 1871, 1872, 1875, 1876, 1879, 1880, 1884/1, 1885/3, 1888, 1889, 1892, 1893, 1896, 1940/1, 1940/2, 1940/3, 1941, 1944, 1945/1, 1955, 1958/2, 1959, 1960/2, 1960/3, 1962, 1963/1, 1968, 1971, 1975/2, 1976/1, 1976/3, 1977/2, 1982/2, 1984, 1985, 1988, 1989, 1992/2, 1994, 1998/2, 2096, 2099, 2100/1, 2102/2, 2105/2, 2109, 2113/1, 2114/3, 2115/3, 2140/1, 2148, 2149, 2151/2, 2224/1, 2224/2, 2224/3, 2228/1, 2228/2, 2229/2, 2242/2, 2243/3, 2245/2, 2245/3, 2247, 2249/5, 2273/5, 2276/1, 2276/2, 2276/3, 2276/4, 2284/1, 2285/3, 2285/4, 2286/1, 2289, 2292, 2295, К.О. Бела Црква, у државној својини; бр. 1137/1, 1199/3, 1426, 1449-1480, 1527, 1530, 1537/2, К.О. Бела Црква, у државној и другим облицима својине, бр. 989/1, 989/2, 1135, 1140, 1201/1, 1407, 1408, 1423, 1424, 1425, 1482/1, 1482/2, 1484, 1485, 1524, 1525, 1526, 1529, 1552, 1553, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 2145/1, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239/1, 2250, 2274, 2275, 2278 К.О. Бела Црква у јавној својини; бр. 20, 496/1, 496/2, 497/1, 497/2, 498, 629/1, 629/2, 630/1, 633/1, 633/2, 990/1, 990/2, 992/1, 992/3, 993, 994, 996/1, 997, 998, 999/1, 1000/1, 1000/2, 1001/1, 1001/2, 1001/3, 1002/1, 1002/3, 1092, 1093, 1097/1, 1097/2, 1097/3, 1098, 1099, 1100, 1121, 1124, 1125, 1126/2, 1127, 1129/1, 1129/3, 1129/5, 1129/6, 1130/1, 1132, 1133, 1134, 1136, 1137/2, 1138/1, 1138/2, 1139, 1141/1, 1142/2, 1143, 1146, 1148, 1149, 1150, 1155, 1158, 1159, 1164, 1165/1, 1165/3, 1166, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182/1, 1182/2, 1185, 1186/2, 1187/1, 1187/2, 1188, 1191, 1192, 1194/1, 1194/3, 1194/4, 1194/5, 1195, 1197, 1198, 1199/1, 1201/2, 1203, 1205, 1206/2, 1207, 1405/3, 1406, 1411, 1412, 1413, 1416, 1420, 1421, 1430, 1432, 1433, 1436, 1440, 1441, 1444, 1445, 1447, 1448, 1450, 1451, 1452/1, 1452/2, 1452/3, 1453, 1454/1, 1454/2, 1454/4, 1455/1, 1457, 1458, 1460, 1464, 1477/1, 1477/2, 1477/3, 1481, 1483, 1488/1, 1489, 1490/1, 1490/2, 1491, 1492/1, 1492/2, 1492/3, 1492/4, 1492/5, 1493/1, 1493/2, 1494/1, 1494/2, 1494/3, 1495, 1496/1, 1496/2, 1497/1, 1497/2, 1498/1, 1498/2, 1500, 1502, 1503/2, 1503/3, 1504/1, 1504/2, 1505, 1511, 1512, 1515, 1516, 1519/1, 1519/2, 1520, 1523/1, 1528, 1534/1, 1534/2, 1535, 1536/2, 1536/3, 1537/1, 1537/3, 1537/4, 1538, 1540/1, 1540/2, 1541, 1542, 1543/1, 1543/2, 1546, 1547, 1549/1, 1549/2,

1550, 1551, 1561, 1562, 1564, 1565, 1569, 1572, 1573, 1581, 1582/2, 1587, 1844, 1845, 1848, 1849, 1852, 1853, 1855/1, 1856/1, 1856/2, 1857/1, 1858, 1861, 1862, 1866/1, 1866/2, 1869, 1870, 1873, 1874, 1877, 1878, 1881, 1882, 1883, 1884/2, 1885/1, 1885/2, 1886, 1887, 1890, 1891, 1894, 1895, 1938/1, 1938/2, 1939, 1942, 1943, 1945/2, 1946, 1947, 1948, 1949/1, 1949/2, 1950/1, 1950/2, 1951, 1952, 1953, 1954, 1956, 1957, 1958/1, 1960/1, 1961/1, 1963/2, 1964, 1965/1, 1965/2, 1965/3, 1966, 1967, 1969, 1970/1, 1970/2, 1972, 1973, 1974, 1975/1, 1976/2, 1977/1, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982/1, 1983, 1986/1, 1986/2, 1987, 1991/1, 1991/2, 1992/1, 1992/3, 1993, 1995, 1996, 1997, 1998/1, 1999, 2097, 2098, 2100/2, 2101, 2102/1, 2103/1, 2103/2, 2104/1, 2104/2, 2104/3, 2105/1, 2105/3, 2107, 2108, 2110, 2111, 2112, 2113/2, 2114/1, 2114/2, 2115/1, 2115/2, 2139, 2140/2, 2141, 2142, 2143, 2144, 2146/1, 2146/2, 2147, 2150, 2151/1, 2223/1, 2223/2, 2225, 2226/1, 2226/2, 2227/1, 2227/2, 2229/1, 2230, 2231, 2232, 2233, 2243/1, 2243/2, 2244, 2245/1, 2246, 2248/1, 2248/2, 2248/3, 2249/1, 2249/2, 2249/3, 2249/4, 2273/2, 2273/3, 2273/4, 2277/1, 2277/2, 2284/2, 2284/3, 2285/1, 2285/2, 2286/2, 2290, 2291, 2293, 2294, 1165/2 К.О. Бела Црква у мешовитој свијини; бр. 1091, 1101, 1145, 1202, 1417, 1429, 1435, 1461, 1462, 1506, 1509, 1567, 1568, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1585, 1586, 1855/2, 1867, 1961/2, 1990, 2106, 2145/2, 2248/4, 2273/1, 2287, 2288 К.О. Бела Црква у приватној својини и бр. 2239/2, 2239/3, 2240, 2241 К.О. Бела Црква у другим облицима својине, улице и тргове катастарске парцеле део 10419, део 10422, део 10432, део 10434, део 10436, део 10437, део 10447/61, део 10448, део 10456, 10457, 10548, део 10459, део 10462, део 10463, део 10465, део 10467, 10468, део 10469, 10474, 10475, 10476, 10477, К.О. Бела Црква у државној својини и бр. 2234 и 2235 К.О. Бела Црква у јавној својини.

Граница просторно културно историјске целине полази од северне границе парцеле бр. 1588 К.О. Бела Црква и иде северним границама парцела бр. 1585, 1584, 1580/1, 1579, 1575, 1574, 1571, 1570, 1567, 1566, 1563, 1562, 1559, 1558, 1555, 1554, 2 и 3 К.О. Бела Црква. Излази на улицу 1. Октобра и осом улице иде до северне границе парцела бр. 20 и 21 К.О. Бела Црква. Спушта се источним границама парцела бр. 21 и 25 К.О. Бела Црква до улице Светогорске, прелази улицу и иде источном границом парцела бр. 1405/1, 1405/2, 1414, 1415, 1418, 1419, 1422, 1423, 1427, 1428, 1431/1, 1431/2, 1431/3, 1434/1, 1434/2, 1437, 1438, 1463, 1464 К.О. Бела Црква до улице Партизанске. Осом ул. Партизанске иде до парцеле бр. 1211/1 К.О. Бела Црква, чијом источном границом иде до источне граница парцеле бр. 1212/1 К.О. Бела Црква. Спушта се до јужне границе парцела 1212/1 и 1209 К.О. Бела Црква. Источном границом парцела бр. 1194/2 и 1194/4 К.О. Бела Црква, иде до северне границе парцела бр. 1234/1, 1234/2, 1234/3, 1234/4 К.О. Бела Црква. Источном границом парцела бр. 1234/4 и 1181 К.О. Бела Црква иде до северне границе парцела бр. 1180, 1179, 1178 и 1177 К.О. Бела Црква. Прелази улицу Саве Мунђана и иде северном границом парцела бр. 497/2 и 497/1 К.О. Бела Црква. Источном границом парцела бр. 497/2 и 497/1 К.О. Бела Црква, чијом се источном границом спушта до улице Дејана Бранкова, прелази улицу и иде источном границом парцела бр. 629/1 и 630/1 К.О. Бела Црква, до дела северне границе парцеле бр. 633/1 К.О. Бела Црква, чијом се источном границом спушта до источне границе парцеле бр. 633/2 К.О. Бела Црква. Јужном границом парцеле бр. 633/2 К.О. Бела Црква излази на улицу Саве Мунђана. Осом улице Саве Мунђана иде до парцеле 1165/2 К.О. Бела Црква, чијом јужном границом долази до јужних граница парцела 1164, 1162, 1159 и 1158 К.О. Бела Црква. Иде до источне границе парцеле бр. 1156 К.О. Бела Црква. Јужном границом парцела бр. 1156, 1153, 1152 К.О. Бела Црква иде до источне границе парцеле 1131 К.О. Бела Црква, чијом јужном границом иде до источне границе парцеле бр. 1128 К.О. Бела Црква. Прелази улицу Вука Карцића и иде источном границом парцела бр. 1101 и 1091 К.О. Бела Црква до улице Доситејеве. Осом Доситејеве улице иде до парцеле бр. 1001/1 К.О. Бела Црква, чијом се источном границом спушта до источне границе парцеле бр. 989/2 К.О. Бела Црква. Иде до северне границе парцела бр. 989/1, 990/1 и 991 К.О. Бела Црква, чијом се источном границом спушта до јужне границе исте парцеле и јужне границе парцела бр. 990/1 и 989/1 К.О. Бела Црква до Улице 1. октобра, одакле иде западном границом парцеле бр. 988/1 К.О. Бела Црква, прелази

Улицу 1. октобра наспрам улице Војвођанских бригада. Осом улице Војвођанских бригада иде до парцеле бр. 2363/2 К.О. Бела Црква, чијом западном границом иде до западних граница парцела бр. 2363/1, 2362 и 2361 К.О. Бела Црква. Излази на улицу Масарикову чијом осом иде до парцеле бр. 2294 К.О. Бела Црква, захвата њену западну границу као и западну границу парцеле бр. 2295 К.О. Бела Црква. Иде до јужне границе парцела бр. 2275 и 2273/5 К.О. Бела Црква. Западном границом исте парцеле и парцеле 2273/3 К.О. Бела Црква долази до улице Јована Цвијића, чијом осом иде до западне границе парцеле бр. 2250 К.О. Бела Црква, излази на улицу Жарка Зрењанина. Осом улице Жарка Зрењанина иде до парцеле бр. 2150 К.О. Бела Црква, чијом западном границом иде до западне границе парцела бр. 2149, 2226/1 и 2226/2 К.О. Бела Црква. Излази на улицу Карађорђеву, прелази је и иде дуж западне границе парцела бр. 2097 и 2040 К.О. Бела Црква до Моравске улице. Прелази Моравску улицу и иде западном границом парцела бр. 1998 и 1999 К.О. Бела Црква до Пролетерске улице. Прелази Пролетерску улицу и иде западном границом парцела бр. 1895, 1896, 1880, 1879, 1876, 1875, 1872, 1871, 1868, 1867, 1864/4, 1863/3, 1863. 1860, 1843 и 1844 К.О. Бела Црква. Долази до Милетићеве улице, прелази је и иде западном границом парцела бр. 1587, и 1588 К.О. Бела Црква до почетне тачке описа границе просторно културно историјске целине.

У оквиру просторно културно-историјске целине налази се 21 грађевински блок од чега 7 целом својом површином припадају целини, а 14 само делимично. Укупна површина просторно културно-историјске целине износи приближно 37 ха 57а 44м². У заштићеној околини просторне културно-историјске целине налази се 26 грађевинских блокова, од којих 4 целом површином припадају заштићеној околини, а 22 делимично. Површина заштићене околине износи приближно 49ха 33а 17м². Укупна површина целине са заштићеном околином износи приближно 86ха 90а 61м².

Просторно-културно-историјска целина, у облику у којем је до данас сачувана, почела је да се формира са настанком насеља 1717. године. Првобитно насеље формирало се у подножју брега и временом ширило ка Нери. Што се може видети и на плану Беле Цркве из 1737. године. У 18. веку Бела Црква је претрпела два напада Турака у којима је град био опљачкан и спаљен а становништво протерано. Ретки су објекти који су остали сачувани из тог периода. Почетак 19. века довео је до изградње и привредног развоја Беле Цркве, град добија своју урбану матрицу, а најзаслужнији за то су били аустријски официри који су Белу Цркву, која се налазила у оквиру Банатске војне границе, уредили по угледу на централно европске градове тог времена, што се може видети на плану Беле Цркве од 1806.-1869.

Просторно културно-историјска целина формирана је током друге половине 18. и у 19. веку. У Белој Цркви су стилско-хронолошки присутни барок, класицизам, историјски неостилови, еклектика, сецесија и у мањем броју објекти социјалистичке изградње. Од сакралних грађевина присутни су: Српска православна црква Светог Петра и Павла (1774-80), Римокатоличка црква Свете Ане (1806), Румунска православна црква Силаска Св. Духа (1871-72), Евангелистичка црква (1878) и Руска православна црква Светог апостола и јеванђелисте Јована Богослова (1930-32) које су поред своје основне улоге у прошлости имале и значајну просветитељско - културолошку мисију, док су Јеврејска синагога и католичка Венделини капела срушене. Од посебно историјско-архитектонски вредних објеката у просторно културно-историјској целини истичу се: Ватрогасни дом (1785), Историјски архив (1862), Зграда музејске јединице (1867), прва зграда Магистрата Војног граничарског комунитета (касније хотел «Ружичка» 1777), зграда Прве српске школе (1784-86), Римокатолички жупни уред (1790), хотел «Сигл» (1792), зграда подигнута за стан синдика Магистрата војног комунитета (1802), зграда апотеке «Код црног орла» (данас библиотека, 1804), Стара зграда шумске управе (1809), «Магистрат» (1828-30), зграде у комплексу Специјалне болнице за плућне болести (од почетка XIX века), Немачка главна школа (1840), „Гимназија“ (1867), зграда Прве приватне реалне гимназије (1868), зграда Белоцркванске народне пучке банке (1869), Музички павиљон (1889) и Метеоролошка кућица у парку (1913). Ту су и многобројни објекти грађени за потребе војске: Штабна зграда (Дом војске,

1840), Главна граничарска стража (данас СУД, 1840/41), Војна зграда (данас дом за децу без родитеља „Вукица Радивојевић, 1840/41), бивша Пуковска војна болница (1845), Школа за обуку граничних јединица (1841), Касарна (1873). У кафанамa и хотелима одвијао се интензиван друштвени живот, а забележени су и многи културни и историјски догађаји. Многе зграде су припадале трговцима, занатлијама, културним радницама и интелектуалцима који су имали значајан удео у културној историји места. На територији просторно културно-историјске целине сачуване су куће значајних историјских личности: Јована Путника, Мирјане Поповић, Симеона Мичина, Леонарда Бема, Рудолфа Новачека, Лоренца Алојза, Јована Шаховског, Франца Бауера, Тибора Ботлика, Михајла Ристића, Карла Бема и многих других. Забележени су и многи културни и историјски догађаји.

Просторно културно-историјска целина садржи остатке материјалне културе из античког периода – номадских племена Сармата. На простору целине налази се шест познатих локалитета са археолошким садржајем: у улици Дејана Бранкова, Преолетерској, 1. Октобра, Саве Мунђана, Партизанској и Јована Поповића.

У просторно културно-историјској целини сачувани су у већем делу морфолошки усаглашени блокови, тргови и добро планирани низови кућа са интерполираним објектима из каснијег периода настанка. Преовлађује градња приземних стамбених објеката и једноспратних јавних објеката са визуелно доминантним торњевима сакралних објеката и појединим репрезентативним јавним и приватним палатама.

У оквиру просторне културно-историјске целине налази се укупно 4 утврђена непокретна културна добро - споменика културе, од чега су 2 некатегорисана: Историјски архив и Зграда музејске јединице при КПЦ Бела Црква, а 2 су категорисана као непокретно културно добро од великог значаја: Српска православна црква Св. Петра и Павла и Ватрогасни дом. Руска црква је под претходном заштитом (предлог одлуке је у поступку утврђивања за споменик културе).

Просторно културно-историјска целина је значајна због, до данас, сачуване првобитне урбане матрице насеља Бела Црква, кућа знаменитих историјских личности, бројних објеката који сведоче о историјском настанку и трајању градитељске делатности и стилских разноликости која су обележила врхунац креативног умећа и духовности на овим просторима од XVIII века до данас и остатака материјалне културе античког (Сармати) и турског периода, односно континуитета настањивања на овом простору.

Тачка 3.

Заштићена околина просторне културно-историјске целине обухвата простор и објекте на следећим катастарским парцелама: бр. 28/1, 28/2, 31/1, 31/2, 32, 34, 35, 40, 43, 47, 48, 51, 52, 53, 56, 57, 60, 61, 64/1, 64/2, 485, 487/1, 490/2, 495/2, 501, 967/2, 967/3, 980, 983, 984, 985/5, 985/6, 985/7, 985/8, 986, 1005/2, 1077/2, 1088/2, 1105/1, 1157, 1160, 1161/1, 1161/2, 1163/1, 1163/2, 1163/3, 1168/1, 1168/2, 1169/1, 1169/2, 1172, 1173, 1175/1, 1175/2, 1212/1, 1212/2, 1213, 1216, 1217, 1220, 1221, 1223, 1231, 1232, 1234/3, 1234/5, 1237, 1239/2, , 1242/2, 1314, 1316, 1320, 1328, 1334, 1345/2, 1365/2, 1367, 1370, 1374, 1378, 1379, 1383, 1386, 1389, 1392/2, 1394/1, 1395, 1398, 1399, 1402, 1403, 1465/1, 1466/1, 1466/2, 1467, 1468, 1470, 1471, 1474, 1475, 1592, 1593, 1596, 1597, 1598, 1603, 1604, 1607/2, 1608/1, 1608/2, 1609, 1612, 1613, 1616, 1620, 1624, 1625, 1632, 1633, 1636, 1637, 1639/2, 1640, 1641, 1644, 1645, 1647/3, 1649, 1650, 1652/2, 1654, 1655, 1658, 1659, 1662/2, 1663/2, 1674, 1707, 1711/1, 1711/2, 1715, 1716, 1719, 1720, 1723, 1724, 1727, 1728, 1731, 1732, 1735, 1736, 1739, 1743, 1744, 1747, 1748/2, 1749/1, 1751, 1754, 1755/1, 1756/2, 1758, 1759, 1760, 1762/2, 1763/1, 1764/2, 1766, 1769, 1770/1, 1772, 1773/2, 1774, 1775/1, 1777, 1778, 1784, 1785, 1788/2, 1792, 1793, 1796/1, 1796/2, 1796/3, 1797, 1800, 1801, 1803/2, 1804, 1805, 1808/1, 1808/2, 1809, 1812, 1815/2, 1816/1, 1817/2, 1819, 1820, 1831, 1834, 1835, 1838, 1839, 1842, 1897, 1900, 1901, 1907, 1909/2, 1911/1, 1911/2, 1912, 1915, 1916, 1920, 1923, 1924, 1927, 1928/1, 1928/2, 1931, 1932, 2001/1, 2004/2, 2005, 2006/2, 2008/1, 2009/3, 2009/4, 2013/1, 2014/2, 2017/2, 2021/1, 2022/1, 2025/1, 2026, 2028, 2048/2, 2049, 2052, 2054/2, 2055, 2158/2, 2159/2, 2160, 2161/1, 2161/2, 2162, 2166, 2167/1, 2167/2, 2168/1, 2168/2, 2169/1, 2171, 2172/1, 2172/2, 2174, 2175, 2177/2, 2178/1, 2178/2, 2179, 2182, 2183, 2184, 2186/2, 2186/3, 2186/4, 2186/5, 2186/6, 2187/1, 2187/2, 2187/3,

2187/4, 2188/2, 2189/2, 2190/3, 2190/4, 2191, 2192, 2193/1, 2196/1, 21972199, 2201, 2202, 2204, 2205, 2212, 2213, 2214/2, 2216, 2217, 2221/2, 2222/2, 2254/2, 2254/3, 2254/4, 2255/2, 2257/1, 2257/2, 2257/3, 2258/3, 2259/3, 2260/2, 2260/3, 2260/4, 2260/5, 2262, 2263, 2266, 2267, 22712281/1, 2281/2, 2281/3, 2281/4, 2281/6, 2296/1, 2296/2, 2296/3, 2296/4, 2297/1, 2297/2, 2299, 2300, 2302/2, 2303/1, 2303/2, 2307, 2308, 2311, 2315, 2316, 2319, 2320, 2323, 2324/2, 2324/3, 2324/4, 2324/5, 2327, 2331/2, 2331/3, 2334/1, 2334/2, 2334/3, 2334/4, 2338, 2339/2, 2339/3, 2341/2, 2343, 2344, 2346/2, 2347/3, 2347/4, 2348/2, 2349/2, 2349/3, 2349/4, 2350/1, 2350/2, 2351/1, 2351/2, 2352, 2356/1, 2356/2, 2358, 2359/2, 2363/2, 2551/1, 2553/2, 2553/3, 2554/3, 2555/1, 2555/2, 2557/2, 2557/3, 2557/4, 2557/5, 2557/7, 2565, 2570, 2571, 2572, 2574, 2575, 2578, 2579, 2582/2, 2583, 2586, 2587, 2590, 2591, 2596/2, 2597, 2598, 2599/1, 2599/2, 2600/2, 2600/3, 2601/2, 2602, 2603 К.О. Бела Црква у државној својини, бр. 59, 62, 1074 К.О. Бела Црква у државној и другим облицима својине; бр. 985/2, 987, 988/1, 1822, 2000, 2219, 2220, 2281/5 К.О. Бела Црква у јавној својини; бр. 26, 27, 29, 30, 33, 38/1, 38/2, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 54, 55, 58/1, 58/2, 63, , 483, 484, 486, 487/2, 488, 489, 490/1, 491, 492, 493, 494/1, 494/2, 495/1, 499, 500, 967/1, 967/4, 968/1, 972, 973, 974, 975, 976/1, 976/2, 977, 978, 979, 985/1, 985/3, 985/4, 988/2, 1004, 1005/1, 1006/1, 1006/2, 1075, 1077/1, 1078/1, 1078/2, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083/1, 1083/2, 1085, 1086, 1087, 1088/1, 1089, 1090, 1102, 1103, 1104, 1105/2, 1106, 1107, 1108/2, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1116, 1119, 1120, 1162, 1166, 1167, 1170, 1171, 1174, 1176, 1209, 1210, 1211/1, 1211/2, 1214, 1215, 1218, 1219, 1222, 1224, 1225, 1226/1, 1226/2, 1227, 1229/1, 1229/2, 1230, 1233, 1234/4, 1235, 1236, 1239/1, 1239/3, 1240, 1241, 1242/1, 1242/3, 1242/4, 1243, 1245/2, 1246, 1315, 1317, 1318, 1319, 1323, 1326, 1327, 1329/1, 1329/2, 1330, 1331/2, 1331/3, 1332, 1333, 1336, 1337, 1340, 1341, 1347, 1348/1, 1348/2, 1348/3, 1348/4, 1349/1, 1349/2, 1349/3, 1349/5, 1352, 1355, 1356, 1365/1, 1366/2, 1368, 1369, 1373, 1375/1, 1375/2, 1376, 1377, 1384, 1385, 1387, 1390, 1391/1, 1392/1, 1393, 1394/2, 1396, 1397, 1400, 1401, 1404, 1465/2, 1469, 1472, 1473, 1476, 1589, 1591, 1594, 1595, 1599, 1602, 1605, 1606/1, 1606/2, 1606/3, 1607/1, 1610, 1611, 1614, 1615, 1619, 1623, 1626, 1627, 1630, 1631, 1634/1, 1634/2, 1635, 1638, 1639/1, 1639/3, 1642, 1643, 1646, 1647/1, 1647/2, 1647/4, 1648, 1651, 1652/1, 1653, 1656, 1657, 1660, 1661/1, 1661/2, 1662/1, 1662/3, 1663/1, 1676/1, 1676/2, 1677/1, 1677/2, 1677/3, 1677/4, 1677/5, 1709, 1710/1, 1710/2, 1712, 1713, 1714, 1717, 1718, 1721, 1722, 1725, 1726, 1729, 1730, 1733, 1734, 1737, 1738, 1740, 1741, 1742, 1745, 1746, 1748/1, 1749/2, 1750, 1752, 1753, 1755/2, 1756/1, 1757, 1761, 1762/1, 1763/2, 1764/1, 1765, 1767, 1768, 1770/2, 1771, 1773/1, 1775/2, 1776, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1786, 1787, 1788/1, 1789, 1790, 1791, 1794, 1795, 1798, 1799, 1802, 1803/1, 1806, 1807, 1810, 1811, 1813, 1814/1, 1814/2, 1815/1, 1816/2, 1816/3, 1816/4, 1817/1, 1818, 1821, 1830, 1832/1, 1832/2, 1833, 1836, 1837, 1840, 1841, 1898, 1899, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906/1, 1906/2, 1908, 1909/1, 1910, 1911/3, 1913, 1914, 1917, 1921/1, 1921/2, 1922, 1925, 1926, 1929, 1930, 1933, 1934, 1935, 2001/2, 2004/1, 2006/1, 2007, 2008/2, 2009/1, 2009/2, 2010, 2011, 2012, 2013/2, 2014/1, 2015, 2016, 2017/1, 2018/1, 2018/2, 2019, 2020, 2022/2, 2023, 2024, 2025/2, 2027, 2029, 2030/1, 2030/2, 2031, 2032, 2033/1, 2033/2, , 2034/2, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048/1, 2050, 2051/1, 2051/2, 2053, 2054/1, 2056, 2057, 2158/1, 2159/1, 2163, 2164, 2165, 2169/2, 2170, 2173/1, 2173/2, 2176, 2177/1, 2180, 2181/2, 2185, 2186/1, 2190/2, 2195/1, 2198, 2203, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2214/1, 2215, 2218, 2221/1, 2222/1, 2254/1, 2255/1, 2256/1, 2258/2, 2260/1, 2261, 2264, 2265, 2268, 2269, 2270, 2272, 2282, 2298, 2301, 2302/1, 2304, 2305, 2306, 2309, 2310, 1312, 2313, 2314, 2317, 2318, 2321, 2322, 2324/1, 2324/6, 2325, 2328, 2329, 2330, 2331/1, 2332, 2333, 2336, 2337, 2339/1, 2340, 2341/1, 2342, 2345, 2346/1, 2347/1, 2348/1, 2349/1, 2353, 2354, 2355, 2357, 2359/1, 2360, 2361, 2362, 2363/1, 2550, 2552/1, 2553/1, 2556, 2557/1, 2557/6, 2558, 2559, 2560/1, 2561, 2562, 2563, 2564, 2566, 2567/1, 2569, 2573, 2576, 2577, 2580, 2581/1, 2584, 2585, 2588, 2589, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596/1, 2600/1, 2601/1, 2604 К.О. Бела Црква у мешовитој својини; бр. 36, 37, 968/2, 969, 970/1, 970/2, 971, 1076/1, 1076/2, 1084, 1108/1, 1115, 1117, 1118, 1228, 1238/1, 1238/2, 1244, 1245/1, 1322, 1331/1, 1344, 1349/4, 1359, 1371, 1372, 1381, 1382, 1388, 1391/2, 1590, 1600, 1601, 1617, 1618, 1621/1, 1621/2, 1622, 1628, 1629, 1675, 1706, 1708, 1918, 1919, 2002, 2003, 2021/2, 2034/1, 2189/1, 2194, 2200, 2259/2, 2326, 1567/2, 2568 К.О. Бела Црква у приватној својини; бр. 2554/2 К.О. Бела Црква у друштвеној својини и улице и тргови катастарске парцеле бр. 2188/2, део 10422, 10423, 10424, 10425, 10426, 10427, део 10430, део 10432, део 10434, део 10436, део 10437, део 10446/1, део 10456, део 10459,

део 10462, део 10463, део 10465, део 10466, 10467, део 10469, део 10471, 10473, 10484, 10485, део 10486 К.О. Бела Црква, у државној својини;

Граница заштићене околине полази од северне границе парцеле бр. 1663/1 К.О. Бела Црква и иде северном границом парцела бр. 1663/1, 1662/2, 1661/2, 1661/1, 1659, 1658, 1655, 1654, 1652/2, 1650 К.О. Бела Црква. Западном границом исте парцеле спушта се до северне границе парцела бр. 1649, 1647/1, 1647/2 К.О. Бела Црква. Иде до дела западне границе парцеле бр. 1645 К.О. Бела Црква, до северне границе исте парцеле и северних граница парцела бр. 1644, 1642, 1640, 10472 К.О. Бела Црква до дела западне границе парцеле бр. 1637 К.О. Бела Црква, иде до северне границе исте парцеле. Захвата северне границе парцела бр. 1636, 1633/2, 1632, 1629/1, 1628, 1625/1, 1624, 1621/2, 1620, 1617, 1616, 1613, 1612, 1609, 1608/2, 1608/1, 1603, 1602, 1598, 1597, 1593, 1592, 1589, 1588, 1585, 1584, 1580/1, 1579, 1575, 1574, 1571, 1570, 1567, 1566, 1563, 1562, 1559, 1558, 1555, 1554, 2, К.О. Бела Црква до западне границе парцеле бр. 5 К.О. Бела Црква, чијом западном границом иде до северне границе исте парцеле и парцеле бр. 4 К.О. Бела Црква. Прелази улицу 1. октобра код парцеле бр. 12 К.О. Бела Црква, чијом северном границом иде до северних граница парцела бр. 13, 27, 28/2, 28/1, 31/2, 32, 35, 36, 39, 40, 43, 44, 47, 48, 52, 53, 56, 57, 61, 64/2 К.О. Бела Црква. Источном границом парцела бр. 64/2, 64/1 и 63 К.О. Бела Црква долази до улице Светосавске, прелази улицу код улице Ђуре Јакшића и иде осом улице Ђуре Јакшића до јужне границе парцела бр. 1317, 1316 и 1320 К.О. Бела Црква. Делом западне границе парцеле бр. 1320 К.О. Бела Црква долази до јужне границе парцела бр. 1322, 1323, 1325, 1328 и 1334 К.О. Бела Црква. Иде источном границом парцеле бр. 1336 К.О. Бела Црква и делом јужне границе исте парцеле до источне границе парцела бр. 1337, 1340, 1341, 1344, 1347 и 1348/2 К.О. бела Црква. Излази на Сарајевску улицу, прелази је и иде до источне границе парцела бр. 1353/5, 1355, 1356 К.О. Бела Црква. Северном границом парцеле бр. 1359 К.О. Бела Црква иде до источне границе исте парцеле, чијом јужном границом иде до Романијске улице. Осом Романијске улице иде до Партизанске улице. Прелази Партизанску улицу и иде источном границом парцела бр. 484 и 483 К.О. Бела Црква. Јужном границе исте парцеле иде до источне границе парцела бр. 493 и 499 К.О. Бела Црква до улице Дејана Бранкова, прелази улицу и захвата источну границу парцела бр. 628, 631, 632/1 и 632/2 К.О. Бела Црква. Делом јужне границе парцеле бр. 632/2 К.О. Бела Црква, долази до источне границе парцела бр. 634, 637, 638, 641, 642, 645, 646, 649, 650, 653, 658/3, 656/2, 656/1 и 657 К.О. Бела Црква. Прелази улицу Вука Караџића и захвата источну границу парцела бр. 1075, 1005/2 и 1005/1 К.О. Бела Црква. Прелази Доситејеву улицу и захвата источне границе парцела бр. 969, 968/2 и 968/1 К.О. Бела Црква до Хајдук Вељкове улице. Осом Хајдук Вељкове улице иде до источне границе парцела бр. 980, 988/1 и 985/2 К.О. Бела Црква. Јужном границом парцеле бр. 985/2 и 985/1 К.О. Бела Црква иде до западне границе парцела бр. 985/1, 985/3, 985/4 и 988/1 К.О. Бела Црква. Прелази улицу 1. октобра и иде осом улице Војвођанских бригада до парцеле бр. 2363/2 К.О. Бела Црква, чијом западном границом и западним границама парцела бр. 2363/1 и делом западне границе парцеле бр. 2362 К.О. Бела Црква, долази до јужне границе парцеле бр. 2352/2 К.О. Бела Црква, јужном границом исте парцеле иде до јужне границе парцеле бр. 2358 К.О. Бела Црква, и захвата јужне границе парцела бр. 2356/1, 2355, 2352, 2350/1, 2349/3, 2349/2, 2348/2, 2347/4, 2346/1, 2377/1, 2344, 2343, 2341/2, 2339/3 и 2338 К.О. Бела Црква. Западном границом парцеле бр. 2338 и делом границе парцеле бр. 2337 К.О. Бела Црква иде до јужне границе парцела бр. 2336 и 2333 К.О. Бела Црква. Спушта се источном границом парцеле бр. 2331/3 К.О. Бела Црква до јужне границе исте парцеле и парцела бр. 2330, 2328, и 2326 К.О. Бела Црква. Излази на улицу Војске Југославије чијом осом иде до раскрснице са улицом Београдском и Жарка Зрењанина. Осом Београдске улице иде до раскрснице са улицом Михајла Пупина. Осом улице Михајла Пупина иде до Карађорђевој улици. Осом Карађорђевој улици иде до западне границе парцела бр.

2567/1, 2570, 2571, 2574, 2575, 2578, 2579, 2582/1, 2582/2, 2583, 2586, 2587, 2590, 2591, 2603, 2602/1, 2601/2 и 2604 К.О. Бела Црква. Прелази улицу Соње Маринковић и иде западном границом парцела бр. 1706, 1711/1, 1711/2 1712, 1715, 1716, 1719, 1720, 1723, 1724, 1727, 1728, 1731, 1732, 1735, 1736, 1739, 1740, 1743 и 1744 К.О. Бела Црква до јужне границе парцеле бр. 1676/2 К.О. Бела Црква. Западном границом исте парцеле иде до западне границе парцеле бр. 1676/1 К.О. Бела Црква. Прелази улицу Југ Богдана и захвата западну границу парцела бр. 1673/1 и 1673/3 К.О. Бела Црква. Прелази Милетићеву улицу и иде до западне границе парцеле бр. 1663/1 К.О. Бела Црква, где се и завршава.

Тачка 4.

Утврђују се следеће мере заштите просторно културно - историјске целине:

А. Опште мере заштите

1. Очување затечене урбане матрице.
2. Очување парцелације, а посебно фронтова парцела, уцртане на плану града из 1912. године, осим код изградње јавних објеката од посебног значаја и у случајевима када је промена граница парцела већ спроведена у току урбане трансформације, а предвиђена је овом одлуком.
3. Очување регулационо-грађевинске линије на подручју просторно културно-историјске целине, осим у случају улице 1. Октобра, са непарне стране, у блоку од Доситејеве улице до улице Вука Караџића где је крајем XX века већ настала промена, односно увлачење грађевинске линије градњом вишепородичних стамбено-пословних објеката и формирањем «Белог трга».
4. Очување ивичне блоковске изградње на парцели (градња објеката на регулационој линији улице), као наслеђеног типа грађења, надовезивањем на постојеће објекте који се задржавају.
5. Очување уједначености висине на којој се налази кровни венац.
6. Намена простора:
  - очување различитих функција које је просторна целина добила током времена, а односи се на јавне, слободне површине и на изграђене објекте (управне, школске зграде, верски објекти, култура, трговина, занатство и угоститељство).
  - коришћење простора у оквиру просторно културно-историјске целине за јавне, стамбене, пословне или стамбено-пословне намене; од производних делатности дозвољене су само мале традиционалне занатске радионице.
  - нове функције и активности требало би да буду компатибилне са карактером урбаног историјског центра.
  - изузетак чине објекти чија је некадашња намена била војног карактера, а који више нису у функцији. Ове објекте треба сачувати, њихову намену прилагодити потребама и условима савременог живота. Њихова нова намена може бити из области: туризма (хотел, мотел), образовања (специјализоване образовне установе - факултети, образовање интернатског типа и сл.), културе, здравства (специјализоване болнице или рехабилитациони центри), институционалне бриге о појединим категоријама становништва (брига о старим лицима, брига о деци без родитеља и сл.), пословања (трговинско-пословни центри, представништва иностраних компанија) и сличне намене која не би девастирале објекте.
  - нове функције на јавним површинама као што су летње баште са тендама, тезге и сл. треба да буду монтажно-демонтажног типа, односно покретне тезге.
  - Уклањање привремених, монтажних и сличних објеката који ремете форму и сагледивост већ формиране целине.
7. Унутар блокова се може дозволити формирање унутрашњих дворишта, која су карактеристична за градски центар и која живот у насељима чине квалитетнијим.

8. Унутрашња дворишта решавати у зависности од намене објекта, као дворишта отвореног типа функционално припојена улици, односно затвореног типа у функцији власника објекта. Дворишта отвореног типа партерно решити. Унутар њих уклонити неадекватне и трошне помоћне објекте. Овакав третман блока, биће пропраћен и адекватним мерама заштите надлежног завода.
9. Приступ до објеката унутар блока обезбедити кроз већ постојеће прекиде у зидним платнима.
10. Ажурно праћење стања и одржавање конструктивно-статичког система, кровног покривача и уличних фасада на свим објектима у оквиру просторне целине.
11. Очување типолошких, стилских, морфолошких и амбијенталних вредности просторне целине.
12. Очување или рестаурација оригиналне форме и изгледа објеката који имају културно-историјских вредности, дефинисаних волуменом, стилем, пропорцијским односима, конструкцијом, материјалима, аутентичним колоритом и декорацијом.
13. Када је потребно адаптирати неке постојеће објекте или изградити нове, неопходно је поштовати постојећу просторну концепцију.
14. Нове објекте интерполирати тако да се добије непрекинути низ или изузетно, ако се ради о великој ширини парцеле прекинути низ, уз обавезу изградње зидане оgrade са капијом на регулационој линији улице.
15. Забрањено је постављање инсталационих сандучића на уличне фасаде објеката.
16. Помоћне објекте у двориштима који су девастирани или не одговарају функционалним потребама, а уједно нарушавају културно-историјске и естетске вредности целине потребно је уклањати, њихова евентуална замена, адаптација и реконструкција могућа је само према условима надлежне установе заштите непокретних културних добара.
17. Унутар блока могу бити грађени нови објекти, али на начин да својим положајем и габаритом не угрозе осунчаност и проветравање и да не надвисе постојеће уличне објекте;
18. Висина слемена дворишног објекта не сме прелазити висину слемена главног (уличног) објекта који се задржава и штити.
19. Дворишна крила главних објеката морају бити реконструисана по условима надлежног завода за заштиту споменика културе.
20. Побољшање инфраструктуре, побољшање услова инсолације и проветравања, примена мера техничке заштите. Изградњу објеката инфраструктуре вршити према условима надлежне установе заштите непокретних културних добара.
21. Вођење електро и ТТ водова подземним путем.
22. Квалитетније партерно и хортикултурно уређење, као и увођење квалитетнијег урбаног мобилијара, који морају бити конципирани тако да се уклапају у амбијент у којем се постављају и да не нарушавају његове културно-историјске и уметничко-естетске карактеристике. Партерно опремање и уређење простора вршити у складу са посебним мерама надлежне установе заштите непокретних културних добара.
23. Очување и допуна постојећег вредног зеленила на јавним површинама улица и тргова, унутрашњих дворишта, простора око јавних објеката, као и у портама сакралних објеката.
24. Уклањање привремених, монтажних и сличних објеката који ремете форму и сагледивост већ формиране целине.
25. Нове функције на јавним површинама као што су летње баште са тендама, тезге и сл. треба да буду монтажано-демонтажног типа и не могу се постављати без сагласности надлежне установе заштите непокретних културних добара

26. Саобраћај унутар целине треба да буде контролисан. Уколико то други фактори дозвољавају могуће је увођење пешачких зона.
27. Измештање аутобуске станице и спровођење архитектонског конкурса за решавање тог простора уз обавезно задржавање јавне намене.
28. Задржавање традиционалне намене за простор пијаце који треба уредити и оградити. По потреби могућа је и градња мањих објеката уз регулациону линију улице који ће бити у функцији пијаце.
29. Приликом реконструкције постојећих и изградње нових објеката решити питање паркирања и гаражирања возила у оквиру парцеле. Код решавања подземних етажа, за сваку појединачну локацију извршити испитивање нивоа подземних вода и обезбедити израду елабората заштите суседних објеката.
30. Изградњу јавних паркинга и гаража у начелу планирати ван заштићеног језгра. Локација унутар граница могућа је изузетно у профилу улице уколико то њена ширина дозвољава или у унутрашњости парцеле данашње аутобуске станице након њеног измештања.
31. Просторна целина треба да буде заштићена против природних катастрофа као што су загађење и вибрације.
32. Забрана радова који могу угрозити статичку безбедност објеката у оквиру просторне целине.
33. Забрана складиштења материјала и стварања депонија.
34. Партерно обележавање археолошких непокретних налаза (конзервација и презентација) и постављање информативних табли на локалитете са археолошким садржајем.
35. Приликом изградње већих, заједничких објеката и друге врсте објеката инфраструктуре (тржни центри, спортски терени, базени и сл.) у зони локалитета са археолошким садржајем у оквиру заштићеног градског језгра и заштићене околине, обавезно предвидети, обављање заштитних археолошких истраживања пре почетка градње објеката.
36. Приликом реконструкција постојећих објеката, замене објеката или нове изградње, као и приликом радова на јавним површинама (тргови, порте сакралних објеката, простора око јавних објеката) на простору наведених локалитета са археолошким садржајем, обавезно је, пре било каквих грађевинских радова, претходно заштитно археолошко ископавање.
37. Изградњу објеката инфраструктуре, приликом копања канала (канализације, електроинсталације, ПТТ каблова, водовода и сл), вршити уз обавезан сталан археолошки надзор, а у случају посебно занимљивих и вредних случајних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка ископавања у непосредној зони налаза.
38. На целом простору заштићеног градског језгра и заштићене околине обавезно је обезбедити праћење свих облика земљаних радова (копање темеља за зграде индивидуалне градње, подрума и сл.) ради увида и израде археолошке документације и прикупљања покретних археолошких налаза.
39. Приликом радова на реконструкцији постојећих и изградњи нових подземних инсталација и објеката на јавним површинама у оквиру регулација (уличних простора), обавезан је сталан археолошки надзор.
40. Све интервенције унутар граница просторно културно историјске целине вршити на основу услова надлежне установе заштите културних добара.
41. При изради пројектне документације потребне су перманентне консултације стручњака за заштиту споменика културе као и прибављање сагласности на исту од стране надлежне установе заштите.

Б) Посебне мере заштите

За објекте од посебних вредности – режим 1 (објекти на катастарским парцелама бр. 1,3, 20, 23, 24, 629/1, 633/2, 1003, 1097/1, 1134, 1137/1, 1137/2, 1181, 1196, 1199/3, 1200, 1201/1, 1201/2, 1210, 1408, 1425, 1426, 1433, 1441, 1444, 1449, 1450, 1480, 1483, 1484, 1486/2, 1492, 1504/1, 1504/2, 1508, 1509, 1511, 1512, 1516, 1523/1, 1527, 1529, 1530, 1534/1, 1534/2, 1537/2, 1537/3, 1542, 1551, 1552, 1556, 1557, 1560, 1849, 1855/1, 1852, 1855/2, 1881, 1890, 1939, 1942, 1946/2, 1947, 1948, 1949/1, 1949/2, 1950/1, 1950/2, 1950/3, 1951, 1954, 1965/1, 1965/2, 1968/3, 1999, 2122/3, 2126/2, 2127, 2129/1, 2234, 2235, 2236, 2238, 2239/2, 2239/3, 2243/1, 2245/1, 2250, 2273/2, 2274, 2282, 2284/1, 2361 к.о.Бела Црква) утврђују се следеће мере заштите:

1. Очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, конструктивног склопа и примењених материјала.
2. Очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера.
3. Очување или рестаурација изворног изгледа, стилских одлика, декоративних елемената и укупног ликовног израза.
4. Дозвољено је осавремењивање објеката у циљу ревитализације објеката, што подразумева следеће интервенције:
  - (1) Увођење савремених инсталација, под условом да не наруше вредности ентеријера и екстеријера објекта.
  - (2) Уређење, односно промена намене подрума је могућа уз обавезу претходног испитивања тла и конструктивног склопа објекта, као и обавезну израду елабората заштите суседних објеката. Приступ подруму је могуће остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само у случају да се тиме не нарушава стабилност и вредности објекта.
  - (3) Уређење, односно промена намене тавана је могућа искључиво у постојећем габариту крова. Осветљење решити путем кровних прозора, с тим да је на уличној страни могуће отварање само кровних прозора у равни крова, и то само ако се тиме не нарушава изглед објекта и укупан ликовни израз. Приступ поткровном простору је могућ из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже уз услов да се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта.
  - (4) Отварање нових излога и портала могуће је само у дворишним деловима објекта и то само ако се на тај начин не нарушавају основне вредности и стилске карактеристике објекта; реконструкција постојећих излога и портала у уличном делу објекта могућа је само у циљу рестаурације отвора у складу са изворним изгледом и то јединственим третманом читавог објекта.
  - (5) У дворишту се, изузетно, може извести дограђивање главног објекта, највише до висине уличног дела објекта, уколико се тиме не нарушава архитектонски склоп, односно уколико је изворним решењем остављена могућност за дворишну доградњу. Дворишне доградње решити јединствено за целокупно двориште.
5. Могућа је промена намене, уз услов да нова намена буде примерена постојећем архитектонско-конструктивном и функционалном склопу објекта.
6. Остали објекти на парцели не подлежу режиму заштите главног објекта и решавају се у складу са њиховом валоризацијом, али тако да не наруше вредности главног објекта, а према условима надлежне установе заштите непокретних културних добара. Дворишни простор у свему ускладити са главним објектом, комунално (партерно и хортикултурно) уредити. Могуће је наткривање - застакљивање атријумских дворишних простора.
7. Постављање рекламних, информативних и сл. ознака, као и клима уређаја могуће је само према условима надлежне установе заштите.

8. Постављање спомен табли и обележја, декоративне расвете на фасадама могуће је само према условима надлежне установе заштите.
9. Дозвољени су следећи радови у циљу ревитализација, реконструкција и одрживог развоја објеката у комплексима некадашње војне касарне:
  - (1) Нову намену прилагодити потребама и условима савременог живота. Она може бити из области: туризма (хотел, мотел), образовања (специјализоване образовне установе-факултети, образовање интернатског типа и сл.), културе, здравства (специјализоване болнице или рехабилитациони центри), институционалне бриге о појединим категоријама становништва (брига о старим лицима, брига о деци без родитеља и сл.), пословања (трговинско-пословни центри, представништва иностраних компанија) и сличне намене које не би девастирале објекте.
  - (2) Дозвољено је осавремењивање објеката у циљу бољег коришћења, уз очување хоризонталног и вертикалног габарита, оригиналног конструктивног склопа и примењених материјала, свих декоративних елемената фасаде.
  - (3) Унутрашњост објеката се може слободније адаптирати у складу са потребама нове намене, јединственим третирањем читавог објекта, тако да се остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објеката и очува амбијент целог комплекса.
  - (4) За уређење Комплекса некадашње војне касарне потребно је урадити пројекат рехабилитације у сарадњи са надлежним Заводом за заштиту споменика културе.

За објекте од вредности – режим 2 (објекти на катастарским парцелама бр. 12, 15, 19, 1002/1, 1097/2, 1130/1, 1132, 1135, 1140, 1141/1, 1142/2, 1143, 1146, 1149, 1151, 1155, 1159, 1177, 1180, 1182/2, 1186/2, 1188, 1191, 1194/1, 1194/3, 1195, 1203, 1207, 1211/1, 1406, 1407, 1413, 1417, 1420, 1421, 1432, 1435, 1447, 1451, 1454/1, 1454/2, 1458, 1460, 1461, 1477/1, 1487, 1489, 1490/1, 1491, 1493/1, 1495, 1498/2, 1500, 1502, 1515, 1519/1, 1520, 1535, 1546, 1547, 1550, 1561, 1564, 1569, 1573, 1578, 1587, 1853, 1858, 1877, 1883, 1884/2, 1885/1, 1886, 1891, 1894, 1895, 1936/1, 1945/1, 1946/1, 1953, 1966, 1967, 1973, 1974, 1978, 1979, 1986, 1987, 1990, 1991/1, 1995, 1996, 2101, 2103/1, 2111, 2114, 2115/1, 2116, 2117, 2119, 2120, 2122/1, 2122/2, 2137, 2144, 2146/2, 2225, 2227/1, 2227/2, 2230, 2233, 2243/2, 2248/1, 2248/2, 2248/3, 2248/4, 2264, 2277/1, 2284/2, 2291, 2293 К.О. Бела Црква) утврђују се следеће мере заштите:

1. Примењују се мере заштите утврђене за објекте који имају посебну вредност од тачке 1. до 8. с тим да је отварање портала и излога могуће и на уличној фасади и то јединственим третирањем читавог објекта, тако да се не наруше основне вредности и стилске карактеристике објекта.
2. За приземне објекте чији склоп то дозвољава, изузетно, могућа је реконструкција са променом вертикалног габарита, односно надоградња до једног спрата, уз рестаурацију изворног изгледа уличне фасаде, а према посебним условима надлежне установе заштите непокретних културних добара;

Објекти без вредности – режим 3 (објекти на катастарским парцелама бр. 4, 16, 984, 988/2, 1001/1, 1001/2, 1001/3, 1092, 1093, 1097/1, 1097/2, 1097/3, 1098, 1100, 1101, 1128, 1129/1, 1129/3, 1129/6, 1133, 1136, 1138/1, 1138/2, 1139, 1145, 1150, 1162, 1164, 1165/1, 1178, 1179, 1185, 1187/1, 1192, 1197, 1198, 1099, 1202, 1206/2, 1405/3, 1405/1, 1409, 1412, 1416, 1429, 1430, 1436, 1440, 1445, 1448, 1452/1, 1452/2, 1452/3, 1453, 1455/2, 1457, 1464, 1477/2, 1477/3, 1481, 1488/1, 1492/5, 1492/4, 1493/1, 1493/2, 1494/1, 1494/2, 1496/1, 1496/2, 1498/1, 1503/2, 1503/3, 1504/1, 1505, 1506, 1528, 1537/1, 1540/1, 1540/2, 1541, 1543/2, 1549/1, 1551, 1565, 1568, 1572, 1577, 1581, 1582/2, 1586, 1845, 1844, 1848, 1856/1, 1856/2, 1857/1, 1861, 1862, 1866/1, 1866/2, 1869, 1870, 1873, 1874, 1878, 1882, 1887, 1938/1, 1938/2, 1943, 1952, 1957, 1958/1, 1960/1, 1960/2, 1961/1, 1961/2, 1963/2, 1964, 1969, 1970/1, 1972, 1975/1, 1976/2, 1976/3, 1980, 1981, 1982/1, 1983, 1984, 1985, 1986/1, 1986/2, 1992/3, 1993, 1997, 1998/1, 2038, 2097, 2098, 2100/2, 2102/1, 2103/2, 2104/1, 2104/3, 2105/3, 2107, 2108, 2112, 2123/1, 2123/2, 2125/2, 2128, 2130/1, 2130/2, 2131/3, 2134, 2137/1, 2137/2, 2138, 2139, 2140/2, 2141, 2142, 2143, 2147, 2150, 2232, 2237, 2242/1, 2244, 2246, 2247, 2249/1, 2249/2,

2249/3, 2249/4, 2363/2, 2277/2, 2284/1, 2284/3, 2285/1, 2285/2, 2286/2, 2287, 2294, 2298, 2362, 10447/1, 10447/3, 10447/4, 10447/66, 10447/68 К.О. Бела Црква) могу бити реконструисани или замењени новим објектима према посебним условима надлежне установе заштите непокретних културних добара, уз следеће мере заштите:

1. До изградње новог објекта, на постојећем објекту могуће су интервенције наведене у мерама заштите за објекте од вредности, с тим да је отварање нових излога и портала на уличној фасади могуће, уз обавезу јединственог третмана читавог објекта.
2. Код изградње новог објекта:
  - (1) Објекат ускладити са вредностима архитектонског и урбаног наслеђа и карактером амбијента у погледу диспозиције, габарита, пропорција, типа градње и обликовања.
  - (2) Положај објекта на парцели је ивични, оријентисан према улици, одређен грађевинском линијом која се поклапа са регулационом линијом улице, односно припадајућег блока.
  - (3) Објекат може бити постављен као двострано или једнострано узидан. Уколико је двострано узидан пролаз до унутрашњости парцеле врши се кроз објекат. Уколико је једнострано узидан, до друге границе парцеле мора бити изграђена зидана ограда са капијом. Висина оградe је минималано 1,50м, а максимално 2,00м.
  - (4) Габарит објекта по дубини се решава слободно у складу са функцијом објекта. Уколико се гради уз објекат који се чува, висина забата, односно висина калканских зидова новог објекта морају бити усклађени са висином забата и калканских зидова суседних објеката који се чувају.
  - (5) Висина објекта одређена је висином венца и слемена суседних објеката који поседују споменичка својства, силуетом и ритмом улице.
  - (6) Паркирање и гаражирање возила решити у склопу парцеле. Предвидети колски улаз по угледу на наслеђена решења објеката који се чувају.
  - (7) Нови објекти могу бити покривени једносливним и двосливним косим крововима. Код интерполација појединачних објеката у формираним низовима који обликују амбијенталну целину улице, блока или трга предвидети нагиб приближан преовлађујућим у оквиру низа. У случајевима замене низа објеката предвидети нагиб приближан преовлађујућим у оквиру целине (30° - 45°). Положај слемена крова треба да буде приближно на половини ширине тракта, нагиб кровних равни не сме бити стрмији од суседних заштићених објеката.
  - (8) Објекти у погледу обликовања, конструкције и функције треба да буду остварења која носе печат свог времена, с тим да са објектима у окружењу која имају споменичка својства чине складну целину. Угаоне локације посебно истаћи и архитектонски обрадити.
  - (9) Фасада објекта који се интерполира мора да задовољи следеће услове:
    - Пројектовани изглед фасаде треба да буде једноставног решења које се својим волуменом и ликовним изразом уклапа у околни амбијент. Фасада такође треба да носи и дух времена у којем настаје.
    - Од фасадне пластике обавезно сачувати кровни венац и сокл, а остале елементе фасадне пластике уградити у објекат у складу са концепцијом пројектантског решења.
    - Елементе за наглашавање фасадних форми одабрати из палете проверених историјских елемената, транспонованих у савремени архитектонски израз.
    - При обликовању посебну пажњу обратити на колористичку обраду фасада.
    - Избором материјала треба задовољити климатске услове и одговорити естетским захтевима које намеће заштићена амбијентална целина.
    - За спољну обраду објекта дозвољена је употреба традиционалних материјала или примена нових и традиционалних материјала чија комбинација треба да чини складну

целину, с тим што није дозвољена употреба беле силикатне опеке, ломљеног камена, натур бетона и сл.

- Решавање материјализације фасаде треба да буде резултат испитивања и вештине аутора у проналажењу свог печата и начина интерполације у заштићени амбијент.

- (10) Намена објеката може бити јавна, стамбена, пословна или мешовита. Потребно је водити рачуна да се избегавају садржаји (нпр. административног, управног и сличног карактера, трговачки центри и сл.) који доприносе погоршању општих услова коришћења простора, поготово због паркирања, повећања броја доставних возила и др., а уједно не доприносе атрактивности и разноликости садржаја.
- (11) Ентеријер слободно пројектовати у складу са наменом простора.
- (12) Новоформирана дворишта отвореног типа морају се адекватно партерно уредити, озеленити и комунално опремити.
- (13) Приликом изградње нових објеката статичка стабилност суседних објеката ни на који начин не сме бити нарушена.

Тачка 5.

Утврђују се следеће мере заштите заштићене околине просторно културно - историјске целине:

А) Опште мере заштите

1. Очување затечене урбане матрице и величине катастарске парцеле (посебно фронтна парцела).
2. Очување регулационо-грађевинске линије (градња објеката на регулационој линији улице), осим када се ради о радовима на објектима који су у ранијем периоду изграђени тако да је грађевинска линија већ увучена у односу на регулациону.
3. У деловима нарушене урбане матрице деградиране ранијим урбанистичким захватима (где је нови објекат увучен у односу на регулациону линију) мерама урбане реконструкције преобликовати девастиран простор поштујући наслеђен тип ивичне блоковске изградње, када је то могуће доградњом објекта до регулационе линије или постављањем зидане оградe на регулационој линији.
4. Очување типолошких, стилских, морфолошких и амбијенталних вредности просторне целине
5. Очување форме и изгледа свих објеката од посебних вредности и вредности дефинисаних волуменом, стилем, конструкцијом, материјалима, бојом и декорацијом и усаглашавање новопланираних објеката са њима.
6. Очување вертикалне регулације заштићеног окружења у складу са вертикалном регулацијом језгра. На потезима где се врши интерполација треба поштовати вертикалну регулацију постојећих суседних објеката са споменичким својствима.
7. Намене објеката могу бити јавне, стамбене, пословне и мешовите.
8. Унутар блока могу бити грађени нови објекти, али на начин да својим положајем и габаритом не угрозе осунчаност и проветравање као ни постојеће уличне објекте.
9. Очување и допуна постојећег вредног зеленила на јавним површинама улица, унутрашњих дворишта и простора око јавних објеката.
10. Уклањање привремених, монтажних и сличних објеката који ремете форму и сагледивост већ формиране целине.
11. Нове функције на јавним површинама као што су летње баште са тендама, тезге и сл. треба да буду монтажано-демонтажног типа и не могу се постављати без сагласности надлежне установе заштите непокретних културних добара.

12. Изградњу јавних паркинга могуће је планирати у границама заштићене околине језгра у оквиру јавне површине улице уколико то њена ширина дозвољава, а изузетно и у деловима блокова који подлежу деломичној урбаној реконструкцији, непосредно уз границу заштићене околине, а према условима надлежне установе заштите непокретних културних добара.
13. Забрана радова који могу угрозити статичку безбедност објеката у оквиру просторне целине.
14. Забрана складиштења материјала и стварања депонија.
15. Све интервенције унутар простора заштићене околине вршити на основу услова надлежне установе заштите.
16. При изради пројектне документације потребне су перманентне консултације стручњака за заштиту споменика културе као и прибављање сагласности на исту од стране надлежне установе заштите.
17. За изградњу нових објеката, постваљање подземних инсталација и све остале радове који подразумевају извођење земљаних радова, примењују се Мере заштите из тачке 4. део А став 1 подтачке 35) до 39) ове одлуке.

Б) Посебне мере заштите

За објекте који имају посебну вредност – режим 1 (објекти на катастарским парцелама бр. 42, 59, 62, 486, 1238/2, 1738, 1741, 1742, 1745, 1787, 1795, 1799, 1818/2, 1827, 1828/1, 1828/3, 1829, 1837, 2076, 2089, 2257/2 К.О. Бела Црква) примењују се Мере заштите за објекте из тачке 4. део Б став 1. подтачке 1. до 8. из ове одлуке.

За објекте од вредности – режим 2 (објекти на катастарским парцелама бр 33, 31, 484, 488, 490/1, 496/1, 650, 656/1, 657, 985/2, 987, 988/1, 988/2, 997, 1025, 1088/1, 1102, 1104, 1105/2, 1110, 1111, 1118, 1125, 1126/2, 1174, 1214, 1225, 1227, 1229/2, 1236, 1319, 1326, 1348/1, 1359, 1397, 1401, 1473, 1610, 1615, 1673/2, 1710/2, 1721, 1722, 1729, 1730, 1733, 1746, 1753, 1755/2, 1757, 1767, 1768, 1770/2, 1783, 1790, 1836, 1840, 1841, 1904, 1917, 1918, 1930, 1932/1, 1933, 2003, 2004/1, 2006/1, 2007, 2010, 2011, 2020, 2023, 2024, 2027, 2029, 2030/2, 2065, 2072, 2084, 2090, 2094, 2153, 2157, 2164, 2165, 2169/2, 2172/2, 2177/2, 2181/2, 2186/1, 2189/2, 2189/1, 2203, 2207, 2219, 2256/1, 2260/5, 2264, 2297/2, 2302/2, 2305, 2324/6, 2333, 2346/1, 2349/4, 2350/2, 2354, 2356/2, 2357, 2360, 2551/1, 2553, 2569, 2573, 2576, 2593 К.О. Бела Црква) примењују се Мере заштите за објекте из тачке 4. део Б став 2. подтачка 1. из ове одлуке.

За објекте без вредности – режим 3 (објекте на катастарским парцелама 26, 27, 29, 30, 34, 37, 38/1, 38/2, 39, 41, 45, 46, 49, 50, 54, 58/1, 58/2, 63, 487/2, 489, 491, 492, 494/1, 494/2, 495/1, 497/1, 497/2, 498, 499, 628, 629/2, 634, 637, 638, 641, 642, 645, 646, 649, 653, 654, 655, 969, 971, 972, 973, 974, 975, 976/1, 976/2, 977, 978, 979, 992/1, 992/3, 993, 994, 996/1, 1000/1, 1000/2, 1004, 1005/1, 1077/2, 1076/1, 1078/1, 1078/2, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083/1, 1084, 1085, 1086, 1087, 1089, 1090, 1091, 1103, 1106, 1107, 1108/1, 1108/2, 1109, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1119, 1120, 1121, 1124, 1165/2, 1165/3, 1166, 1170, 1171, 1176, 1211/2, 1215, 1218, 1219, 1222, 1224, 1226/1, 1226/2, 1227, 1228, 1229/1, 1229/2, 1230, 1233, 1235, 1239/1, 1240, 1241, 1242/1, 1242/3, 1243, 1244, 1245/1, 1245/2, 1246, 1248, 1249, 1318, 1322, 1323, 1327, 1329/1, 1329/2, 1331/1, 1331/2, 1331/3, 1332, 1333, 1336, 1337, 1340, 1341, 1344, 1347, 1352, 1355, 1356, 1365/1, 1366/2, 1368, 1369, 1372, 1373, 1375/1, 1376, 1377, 1380, 1381, 1384, 1385, 1387, 1388, 1390, 1391/1, 1391/2, 1393, 1396, 1400, 1404, 1465/1, 1465/2, 1469, 1472, 1590, 1591, 1594, 1595, 1599, 1600, 1605, 1606/1, 1606/2, 1611, 1614, 1619, 1622, 1623, 1626, 1627, 1630, 1631, 1634/2, 1635, 1638, 1639/1, 1639/3, 1642, 1643, 1646, 1647/2, 1647/1, 1648, 1651, 1652/1, 1653, 1656, 1657, 1660, 1661/1, 1662/1, 1662/3, 1675, 1706, 1707, 1708, 1709, 1713, 1714, 1717, 1718, 1725, 1726, 1734, 1737, 1748/1, 1749/2, 1750, 1752, 1756/1, 1761, 1762/1, 1763/2, 1764/1, 1765, 1771, 1773/1, 1775/2, 1776, 1779, 1780, 1781, 1782, 1786, 1791, 1798, 1802, 1803/1, 1806, 1807, 1810, 1811, 1813, 1814/1, 1814/2, 1815/1, 1816/2, 1816/3, 1816/4, 1817/1, 1818, 1821, 1830, 1832/1, 1833, 1898, 1899, 1902, 1905, 1906/1, 906/2, 1908, 1909/1, 1910, 1913, 1914, 1921/1, 1921/2, 1922, 1926, 1929, 1934, 1935, 2000, 2001/2, 2002, 2008/2, 2009/1, 2009/2, 2012, 2013/2, 2014/1, 2015, 2016, 2017/1, 2018/1, 2019,

2021/2, 2022/2, 2025/2, 2030/1, 2031, 2032, 2033/2, 2034/1, 2034/2, 2036, 2037, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048/1, 2050, 2051/2, 2053, 2054/1, 2056, 2057, 2058/2, 2059/1, 2060/2, 2061, 2064, 2068, 2069, 2073, 2077, 2080, 2081, 2085/1, 2085/2, 2087/1, 2087/3, 2093, 2151/1, 2152/2, 2158/1, 2159/1, 2159/2, 2161/2, 2170, 2173/1, 2173/2, 2176, 2180, 2182, 2185, 2186/5, 2189/1, 2189/2, 2190/2, 2190/3, 2190/4, 2191, 2194, 2195/1, 2198, 2199, 2202, 2206, 2210, 2211, 2214/1, 2214/2, 2215, 2218, 2222/1, 2222/2, 2223/1, 2223/2, 2254/1, 2254/2, 2254/3, 2254/4, 2255/1, 2255/2, 2257/2, 2258/2, 2259/2, 2259/3, 2260/3, 2261, 2265, 2268, 2269, 2272, 2273/1, 2273/4, 2296/3, 2298, 2301, 2302/1, 2306, 2309, 2310, 2313, 2314, 2317, 2318, 2321, 2322, 2324/1, 2324/2, 2324/3, 2325, 2326, 2328, 2329, 2332, 2336, 2337, 2340, 2341/1, 2342, 2345, 2347/1, 2347/3, 2348/1, 2349/1, 2353, 2550, 2552/1, 2556, 2557/1, 2557/2, 2557/3, 2557/4, 2557/5, 2557/6, 2557/7, 2558, 2559, 2561, 2562, 2563, 2564, 2566, 2569, 2572, 2577, 2580, 2581/1, 2581/2, 2584, 2585, 2588, 2589, 2592, 2595, 2596/2, 2600/1, 2600/2, 2600/3, 2601/1, К.О. Бела Црква) примењују се Мере заштите за објекте из тачке 4. део Б став 3. подтачке 1. и 2. ове одлуке.

Тачка 6.

Ову одлуку објавити у "Службеном гласнику Републике Србије".

----- број -----

У Београду, ----- 2016. године

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Образложење

I. Правни основ за доношење акта

Правни основ за доношење ове одлуке садржан је у члану 47. став 1. Закона о културним добрима ("Службени гласник Републике Србије број 71/94), којим је прописано да Влада Републике Србије утврђује непокретна културна добра.

II. Разлози за доношење акта

Основно полазиште за вредновање Старог језгра Беле Цркве било је сагледавање збира релевантних параметара, након чега се добио очекивани резултат - да се ради о изузетно вредном простору. У комплексном посматрању и анализи свих неопходних чинилаца који су утицали на достизање његове велике вредности, као приоритетни разматрани су следећи критеријуми:

Археолошки значај: Иако је археолошка слика заштићеног језгра Беле Цркве непотпуна и недовољно истражена, даје нам назнаке велике вредности археолошког наслеђа. Чињеница је да су пионири на пољу археологије, не само на територији Баната, били и први истраживачи Леонард Бем и Феликс Милекер. Треба напоменути да је први цивилни управник Беле Цркве након укидања Војне границе био управо археолог-аматер Леонард Бем који је написао први рад на тему археологије у овом делу Баната (Leonhard Böhm, Geschichte der Temeser Banats I - II, Leipzig 1860). Потребно је уложити напоре у промоцију археологије и остале културне баштине општине Бела Црква, која у комбинацији са природним лепотама тог краја, представља велики туристички и културни потенцијал.

Историјски значај: Од оснивања Беле Цркве па до данашњих дана ово је простор на којем су се дешавали најзначајнији догађаји у историји града. Људи који су живели и радили у градском језгру утицали су на политички, културни, научни и привредни развој како Беле Цркве, тако и околине. Неки од најистакнутијих су Карл Бем, Франц Бауер, Леонард Бем, Матес Карл, Симеон Мичин, Иван Трофилов, Јован Путник... Ове личности су својим радом и делом оставиле печат у различитим областима, а њихова имена нашла су своје место у стручној литератури и многим енциклопедијама.

Конфесионални значај, због присуства значајних сакралних објеката (Српска православна Црква посвећена св.апостолима Петру и Павлу, Римокатоличка црква Св.Ана, Румунска православна црква посвећена Силаску св.Духа –Духови, Руска православна црква посвећена св.Јовану Богослову, Евангелистичка црква). Окупљање верника и духовно уздизање само су један од сегмената а неоспорна је њихова улога на просветном плану (прве школе при црквама и епархијским домовима), деловању уметника чија су имена незаобилазна при проучавању завичајне историје уметности (Павел Ђурковић, Симеон Јакшић, Аксентије Маришеско, Георгије Путник, Иван Трофимов, Тибор Ботлик) као и њихове ризнице и архиве у којима су похрањени вредни предмети и документи.

Просветни значај: Прва школска зграда подигнута је 1720. године, то је била немачка школа за младиће и девојке. Године 1774. основана је такозвана нормална школа у којој су се школовали будући учитељи. Прва српска школа изграђена је 1769-1772. године. Захваљујући Хаци Константину Ђурковићу 1784. године на истом месту, у порти Православне цркве, започета је изградња Српске православне школе. Женска грађанска школа отворена је 1855. Године 1868. године почела је са радом Приватна реална гимназија. Немачка главна школа подигнута је 1840. године. По доласку Белих Руса у овој згради је све до 1941. године био Руски женски корпус. Официрска школа основана је 1853. године. Зграда даншње Гимназије подигнута је 1867. године и у њој је била смештена Граничарска пуковска школа. У овој згради 1871. године основана је Грађанска школа, а по укидању Војне границе, ова школа постаје 1875. године „Белоцркванска краљевско-мађарска државна велика гимназија“. Настава се одвијала на немачком и мађарском језику. Зграда је 1896. дограђена са два крила, а изграђена је фискултурна сала. Од 1923/24. године, настава се изводи искључиво на српском језику. До данас у овој згради налази се

Гимназија. У Белој Цркви радиле су још и Јеврејска школа, Виша девојачка школа... Овако велики број школа сведочи о сталној брзи о образовању младих у Белој Цркви.

Архитектонско-стилски значај – Просторно културно-историјска целина формирана је током 19. века. Постојећи градитељски фонд старог језгра могуће је поделити у неколико група узимајући у обзир стилско-уметничке вредности, хронологију настанка и историјски значај објеката зиданих у различитим епохама. Присутни су барок, класицизам, рундбоген стил, еклектика, сецесија, почеци модерне и објекти социјалистичке изградње. Мали је број објеката са познатим именима пројектаната. Неке објекте су пројектовали аустријски војни грађевински инжењери који су били пратиоци војске.

Културни значај. Најстарији музеј у Војводини, Историјски архив и библиотека установе су које данас врше културну мисију. Наменски грађена зграда за некадашњи културни центар "Бург сала"(данас не постоји) са летњом позорницом и биоскопском салом, била је једна од најрепрезентативнијих у Угарској. Неколико српских читаоница, певачка друштва (Немачко мушко певачко друштво, Прво женско певачко друштво, Српско певачко друштво), балетске, позоришне, оперске и спортске групе дале су културни печат граду у прошлости. Штампарије у Белој Цркви (Вундерова, Кунова, Стојаковићева) са посебним акцентом на прву, (вл. Јулијус Вундер) где се више од 50 година штампале прве белоцркванске новине "Weisskirchen Zeitung-Die Nega" као и култно дело Монографија Беле Цркве аутора Леонарда Бема.

Управно - јавни значај Огледа се у вековном присуству администрације на овом простору. Прва зграда Магистрата из 1777. године, као и садшња зграда Општине, изграђена 1830. године, налазе се у градском језгру. Зграде скоро свих новчаних завода и банака имале су и имају своје зграде на овом простору. То су репрезентативни објекти који својим изгледом показују моћ институција које су смештене у њима. Зграде правосуђа такође се већ вековима налазе у градском језгру. За време Војне границе у језгру су се налазили војни објекти, касарне, седиште штаба, полиције, стан команданта града, многи од тих објеката и данс имају управно-јавни значај.

Друштвени значај. Од XVIII века па до Другог светског рата друштвени живот у великој мери одвијао се у гостионицама и хотелима. У њима су се одржавали балови и игранке, дочеци Нових година, позоришне и биоскопске представе, седишта разних удружења била су у гостионицама, у њима су боравиле знамените личности дуже или краће време. Неки од угоститељских објеката давани су у закуп а неке су држали власници који су и становали у истој кући. Гостионице и хотели у прошлости имали су занимљиве називе који су данас изобичајени као на пример : Код црног орла, Код зеленог ловца, Код седам кнезова, Код црвеног мајмуна, Код оштрог угла, Код дивљака, Код два кључа и др.

Трговачко-занатски значај. Добијањем статуса слободног војног комунитета односно установљавањем Магистрата 1793 године град почиње привредно брже да се развија. Успон је нарочито евидентан након револуционарних збивања 1848/49 године. Изградњом железничке мреже, Бела Црква се преко Јасенова нашла на траси Темишвар-Пешта-Беч 1858). У приземљу многих спратних кућа подигнутих средином XIX века налазили су се дућани најпознатијих белоцркванских трговаца – Кола, Бауера, Шешерка, Радуловића, Албаха, Арнолда, Бабарона и многих других. Захваљујући изграђеној инфраструктури у војнограничарском периоду трговина и занатство изашли су из завичајних оквира, град је економски јачао из године у годину и тај просперитет је трајао до четврте декаде XX века.

Туристички значај. Туристичка понуда Беле Цркве не завршава се манифестацијама Карневалом цвећа, Белоцркванским фестивалом ракије и мото сусретима. Сачувано споменичко наслеђе оличено у фасадама кућа, цркве, градски музеј као и непосредна близина неколико језера, представљају оазу мира, ваздушну бању са незагађеном природом. У ширем контексту Дунав, Нера, Караш, Делиблатска пешчара са природним ресурсима као и могућност међуграничне сарадње отварају широке могућности и овај део Баната презентују као туристичку дестинацију са респектабилним потенцијалима.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Тачком 1. утврђује се да је Старо језгро Беле Цркве просторно култуно-историјска целина.

Тачком 2. наведене су катастарске парцеле и граница ове просторне култуно-историјска целине.

Тачком 3. наведене су катастарске парцеле и граница заштићене околине ове просторне култуно-историјске целине.

Тачком 4. утврђују се мере заштите ове просторно култуно-историјске целине.

Тачком 5. утврђују се мере заштите заштићене околине ове просторно култуно-историјске целине.

Тачком 6. прописано је ступање на снагу ове одлуке.

IV. Процена финансијских средстава потребних за спровођење акта

За спровођење ове одлуке није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике.

НАПОМЕНА

Због тешко читљивих катастраских подлога најмеродавнија је Карта валоризације објеката са границама просторне културно – истроијске целине која је део Предлога одлуке.